

XII. INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE W LATACH 2008–2009

Information about activity of the Regional Management of the Environmental Protection in Szczecin in 2008–2009

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie

Wstęp

W dniu 15 listopada 2008 r. weszła w życie ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

Ustawa określa nowe zasady i tryb postępowania w sprawach wcześniej regulowanych ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

- udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie,
- ocen oddziaływania na środowisko i transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- udziału społeczeństwa w ochronie środowiska.

Ustawa ta określa organy administracji właściwe w tych sprawach, jak również wprowadza szereg zmian w innych ustawach, w tym zmiany procedur i zmiany organizacji służb ochrony środowiska, między innymi: o ochronie przyrody, o odpadach, o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Celem tych zmian było:

- usunięcie niezgodności polskiego prawa z prawem wspólnotowym,
- ujednoczenie, a przede wszystkim przyspieszenie procedur przygotowania wielkich inwestycji infrastrukturalnych, w szczególności dróg ekspresowych i autostrad.

Ustawa precyzuje kwestie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska i jego ochrony, rozszerzając prawa społeczeństwa w odniesieniu do wcześniej obowiązującego stanu prawnego, stosownie do przepisów Konwencji z Arhus oraz dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r., w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Istotną konsekwencją wejścia w życie ustawy jest rozszerzenie zakresu informacji, jakie powinny być obligatoryjnie udostępniane społeczeństwu.

Największą jednak zmianą, wynikającą z ustawy było powołanie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) oraz 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, w tym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Obszarem działalności Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie jest całe województwo zachodniopomorskie. Główna siedziba Dyrekcji mieści się w Szczecinie. W celu usprawnienia działań utworzono Wydział Terenowy w Koszalinie, Złocięncu i Gryfinie.

Główne cele i zadania

Celem powołania GDOŚ i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, w powiązaniu z innymi zmianami proceduralnymi, było usprawnienie prowadzenia postępowań administracyjnych związanych z ocenami oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym, skracając znacznie czas tych postępowań, a tym samym poprawę efektywności wydatkowania środków przyznawanych z funduszy Unii Europejskiej na realizację inwestycji.

Do głównych zadań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie należą, m.in.:

- udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach, zmierzających do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

- tworzenie i likwidacja rezerwatów przyrody oraz zarządzanie nimi, poprzez wydawanie zezwoleń na odstępstwa od obowiązujących zakazów, ustanawianie zadań ochronnych i planów ochrony,
- ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000, poprzez ustanawianie planów zadań ochronnych dla obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz opracowywanie projektów ich planów ochrony,
- wydawanie opinii w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 oraz zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000,
- realizacja ochrony gatunkowej roślin, grzybów oraz zwierząt, w tym także szacowanie szkód wyrządzonych przez chronione gatunki zwierząt (m. in. żubry i bobry) oraz wypłata odszkodowań,
- kontrolowanie funkcjonowania ogrodów botanicznych oraz ośrodków rehabilitacji zwierząt,
- uzgadnianie aktów prawa miejscowego (uchwał rad gmin i Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego) w sprawie wyznaczania, zmiany granic i likwidacji obszarów chronionego krajobrazu oraz ustanawiania i znoszenia użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, pomników przyrody i stanowisk dokumentacyjnych,
- uzgadnianie projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w części dotyczącej istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000, rezerwatu przyrody i jego otuliny, parku krajobrazowego i jego otuliny, obszaru chronionego krajobrazu, projektów planów urządzenia lasu, uproszczonych planów urządzenia lasu i zadań z zakresu gospodarki leśnej, w części dotyczącej otuliny rezerwatu przyrody,
- uzgadnianie warunków prowadzenia robót związanych z melioracjami i budowlami wodnymi na obszarach o stwierdzonych walorach przyrodniczych,
- przeprowadzanie postępowań i wykonywanie innych zadań związanych z zapobieganiem szkodom w środowisku i ich naprawie,
- prowadzenie rejestru form ochrony przyrody w województwie zachodniopomorskim,
- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie, w oparciu o dokumentacje będące w zasobach jednostki,
- przekazywanie danych do bazy o ocenach oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko, w tym danych o dokumentacji sporządzanej w ramach tych postępowań,
- wykonywanie zadań związanych z udziałem organizacji w systemie ek zarządzania i audytu (EMAS),
- współpraca z organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawach ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody,
- uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy i decyzji inwestycji celu publicznego,
- współpraca z organizacjami ekologicznymi, współpraca międzynarodowa oraz edukacja ekologiczna,
- wnioskowanie do Regionalnej Rady Ochrony Przyrody i Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko, o wydanie opinii w sprawach z zakresu ochrony przyrody i ocen oddziaływania na środowisko, należących do kompetencji RDOŚ.

W ramach przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz obszar Natura 2000 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie w latach 2008-2009, wydała decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla szeregu bardzo istotnych, nie tylko dla regionu, ale i dla kraju, przedsięwzięć. Są to między innymi:

- Budowa terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.
- Budowa nabrzeża w porcie zewnętrznym w Świnoujściu.
- Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu.
- Budowa obwodnicy Nowogardu.
- Dokończenie zagospodarowania basenu północnego w Świnoujściu.

- Budowa Polskiego Ośrodka Szkoleniowego Ratownictwa Morskiego, przy ul. Dębogórskiej 7/8 w Szczecinie.
- Przedsięwzięcia związane z rozwojem turystyki wodnej, w ramach zadania pt. „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w tym:
 - modernizacja nabrzeży i budowa portu jachtowego w Gryfinie,
 - modernizacja portu jachtowego SEJK Pogoń w Szczecinie,
 - modernizacja przystani jachtowej GMDS Goleniów w Lubczynie,
 - modernizacja przystani w Kanale Młyńskim w Stepnicy,
 - modernizacja i rozbudowa Publicznego Miejsca Postojowego w Kopicach,
 - budowa przystani jachtowej w Wolinie,
 - budowa Mariny Kamień Pomorski,
 - modernizacja portu jachtowego w Kołobrzegu,
 - zagospodarowanie Basenu Północnego w Świnoujściu,
 - modernizacja przystani jachtowej JK AZS w Szczecinie,
 - modernizacja i rozbudowa Publicznego Miejsca Postojowego w miejscowości Gąsierzyno,
 - modernizacja i rozbudowa plaży miejskiej wraz z pomostem w miejscowości Stepnica.
- Ochrona brzegów morskich na wschód od Portu Darłowo.

W roku 2009 prowadzono postępowania, które zostały zakończone w 2010 r., dla takich spektakularnych przedsięwzięć jak:

- Budowa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia Terminal LNG Świnoujście – Punkt wejścia gazu do systemu (Świnoujście – Szczecin) – postępowanie zakończone w styczniu 2010 r.
- Budowa stałego połączenia pomiędzy wyspami Uznam i Wolin w Świnoujściu – zakończone w marcu 2010 r.
- Budowa zakładu termicznego przekształcania odpadów dla miast i gmin Pomorza Środkowego.

Łącznie, w analizowanym okresie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wydał 60 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć:

- mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, tj.:
 - dróg,
 - linii kolejowych,
 - napowietrznych linii elektroenergetycznych,
 - instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu,
 - sztucznych zbiorników wodnych;
- realizowanych na terenach zamkniętych lub w części na obszarach zamkniętych;
- realizowanych na obszarach morskich lub w części na obszarach morskich oraz dla zmiany lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa na użytek rolny.

Ponadto, obowiązkiem wójtów, burmistrzów i prezydentów, jako organów właściwych do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (innych niż wyżej wymienionych), w ramach przeprowadzania ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, jest uzgadnianie warunków ich realizacji z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Ogółem wydano ponad 340 postanowień z tego zakresu.

Wydano także 370 opinii (w formie postanowień), co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, dla organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia, mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, określono zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

Organy opracowujące projekty, obowiązane są uzyskać opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie opracowanego projektu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Dotyczy to:

- koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione powyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

W procedurze tej, nazwanej strategiczną oceną oddziaływania na środowisko, wydano 265 opinii.

Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest organem uzgadniającym projekty decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy, w odniesieniu do obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, z wyjątkiem parków narodowych i ich otulin.

Uzgodnień tych dokonują przede wszystkim Wydziały Terenowe RDOŚ w Gryfinie i Złocieńcu, które w omawianym okresie uzgodniły 1150 projektów decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego i 1615 projektów decyzji o warunkach zabudowy.

Nadzór nad rezerwatami przyrody w województwie, w okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 grudnia 2009 r.

Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie uznano 4 rezerваты przyrody, w tym: „Przełom rzeki Dębnicy” w gminie Barwice, „Sieciemieńskie Rosiczki” w gminie Malechowo, „Bukowskie Bagno” w gminie Człopa oraz „Źródłiskowe Zbocza” w gminach Węgorzyno i Ińsko, o łącznej powierzchni 225 ha. Łączna liczba oraz sumaryczna powierzchnia rezerwatów przyrody na obszarze województwa zachodniopomorskiego do dnia 30 grudnia 2009 r. obejmowała 102 obiekty, o powierzchni 12 136,5 ha. W przedmiotowym okresie nie zlikwidowano żadnego rezerwatu.

Sporządzono 9 projektów planów zadań ochronnych i 32 projekty planów ochrony. Na dzień 30 grudnia 2009 r. zatwierdzone plany ochrony posiadało już 70 rezerwatów. W oparciu o zatwierdzone plany ochrony lub w oparciu o ustanowione zadania ochronne, prowadzone były zabiegi ochrony czynnej, względem zachowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, zlokalizowanych w granicach rezerwatów.

Działania podjęte w ramach czynnej ochrony rezerwatów przyrody, dotyczyły 22 obiektów i zostały przedstawione w tabeli XII.1.

Tabela XII.1. Działania podejmowane w ramach ochrony rezerwatów przyrody w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

Nazwa rezerwatu przyrody	Koszenie na powierzchni [ha]	Usuwanie nalotu zarośli, drzew i krzewów na powierzchni [ha]	Regulacja poziomu wód	Cięcia pielęgnacyjne na powierzchni [ha]	Usuwanie zaśmiecen z powierzchni [ha]	Oznakowanie tablicami [ilość tablic]
Mszar nad jeziorem Piaski	0,77+0,77					2
Roby	0,57					
Świdwie	6,5		1	0,38		
Kamienna Buczyna				3,93		
Wyspa Soltyski					22,71	
Długogóry				3,71		
Kanał Kwiatowy	0,02+0,083	0,82				
Stary Załom		0,74				
Brodogóry	2,45 (2 x na tej samej powierzchni)	4,11 (2 x na tej samej powierzchni)				
Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem		3				
Tchórzyno	2					
Dąbrowa Krzymowska						2
Olszyna Źródłiskowa pod Lubiechowem Dolnym						1
Dęby Sądowskie				0,15		

Ponadto, w ramach realizacji projektu POIS.05.01.00-00-037/08 pt. „Kontynuacja ochrony wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu” zaplanowano w 2010 r. (a także w pierwszym kwartale 2011 r.) wykonanie niezbędnych działań ochrony czynnej, związanych z przywróceniem właściwych warunków wodnych oraz poprawą stanu siedlisk przyrodniczych na torfowiskach wysokich typu bałtyckiego. Działania zaplanowane na obszarze 7 rezerwatów w województwie zachodniopomorskim obejmują:

- „Warnie Bagno” – zakup i instalacja automatycznych rejestratorów poziomu wody w torfowisku, usunięcie sosny i brzozy zarastających torfowisko na powierzchni 10 ha,
- „Bagno Kusowo” – zasypanie odcinków rowów odwadniających na długości 2,5 m (14 punktów), zakup i instalacja automatycznych rejestratorów poziomu wody w torfowisku,
- „Słowińskie Błota” – zasypanie odcinków rowów odwadniających na długości 2,5 m (5 punktów), zakup i instalacja automatycznych rejestratorów poziomu wody w torfowisku,
- „Roby” – usunięcie sosny i brzozy zarastających torfowisko na powierzchni 2 ha,
- „Łazy” – usunięcie sosny i brzozy zarastających torfowisko na powierzchni 1 ha,
- „Olszanka” – zasypanie odcinków rowów odwadniających na długości 2,5 m (60 punktów).

Działania związane z monitoringiem siedlisk i gatunków chronionych w rezerwach przedstawia tabela XII.2.

Tabela XII.2. *Monitoring siedlisk i gatunków chronionych w rezerwach w województwie zachodniopomorskim*

Nazwa rezerwatu przyrody	Rodzaj monitoringu	Powierzchnia [ha]
Ozy Kiczarowskie	Monitoring stanu rezerwatu, ocena efektów zabiegów wykonywanych w 2008 r.	1,95
Kanał Kwiatowy	Ocena stanu szaty roślinnej	3
Brodogóry	Monitoring florystyczny i fitosocjologiczny oraz tempa sukcesji wraz z oceną efektów	5,24
Stary Załom	Monitoring flory, tempa sukcesji, ocena efektów wykonanych działań ochrony czynnej	5,62
Mszar nad Jeziorem Piaski	Monitoring stanu szaty roślinnej	4,06
Mszar koło Starej Dobrzycy	Monitoring stanu szaty roślinnej	11,17
Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem	Monitoring flory i siedlisk przyrodniczych	4,19
Tchórzyno	Monitoring stanu szaty roślinnej i tempa sukcesji	37,18
Karsiborskie Paprocie	Monitoring populacji długosza królewskiego	38,1

Jednocześnie przeprowadzono kontrole stanu zachowania 71 rezerwatów przyrody przy współdziałaniu zarządców terenów. Działania podjęte w ramach udostępniania rezerwatów przyrody polegały wyłącznie na zatwierdzeniu planów ochrony, w których wyznaczano obszary udostępnione dla celów edukacyjnych, turystycznych lub rekreacyjnych. W 23 zatwierdzonych planach ochrony i 7 zadaniach ochronnych udostępniono łącznie 12 obiektów.

W ramach działalności statutowej RDOŚ, podjęto współpracę z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz ochrony przyrody w województwie zachodniopomorskim i na obszarze całej Polski. Współpraca opierała się o przygotowywanie wniosków do funduszy zewnętrznych na opracowanie dokumentacji projektowanych rezerwatów przyrody, opracowanie materiałów podstawowych do planów ochrony rezerwatów oraz realizację działań ochronnych, wynikających z zatwierdzonych planów ochrony lub zadań ochronnych. W latach 2008–2009 współpraca realizowana była z następującymi organizacjami:

- Federacją Zielonych Gaja, która przygotowała projekt do funduszu zewnętrznego na zaktualizowanie i uzupełnienie materiałów podstawowych do planu ochrony rezerwatu przyrody Bielinek,
- Klubem Przyrodników, który przygotował w latach 2008–2009 dokumentację projektową do utworzenia 8 rezerwatów w ramach projektów „Ochrona mokradeł Puszczy Drawskiej” i „Kompleksowa ochrona ekosystemów mokradłowych w Puszczy Drawskiej”, wspieranego ze środków Fundacji EkoFundusz,
- Stowarzyszeniem Grup Warownych Pojezierza Wałeckiego, które wystąpiło wspólnie z Nadleśnictwem Tuczo z wnioskiem, o udostępnienie dla celów edukacyjnych i turystycznych rezerwatu przyrody „Strzaliny koło Tuczo”. W efekcie spotkań i kilkumiesięcznych uzgodnień, w 2009 r. podpisano pięciop stronne porozumienie z przedstawicielami tego Stowarzyszenia, Nadleśnictwa Tuczo, Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”, Burmistrzem Miasta i Gminy Tuczo oraz RDOŚ w Szczecinie. W porozumieniu określono szczegółowe zasady udostępnienia rezerwatu. Udostępnienie obiektu rozpoczęto w 2010 r., po ustanowieniu zadań ochronnych dla rezerwatu.

Koszty realizacji zabiegów ochrony czynnej w rezerwach wyniosły ponad 200 tys. zł (100% finansowania z funduszy zewnętrznych), a ogólny koszt sprawowania nadzoru nad rezerwatami przyrody wyniósł około 605 tys. zł (w tym koszty własne i finansowanie ze źródeł zewnętrznych).

W ramach działalności statutowej wydano także 46 decyzji zezwalających na odstępstwa względem zakazów, obowiązujących na obszarze rezerwatów przyrody. Powyższe odstępstwa wydawane były głównie jednostkom naukowym i uczelniom wyższym, w celach wykonywania badań naukowych lub

celach edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych lub celach kultu religijnego. W każdym przypadku, wydanie decyzji w przedmiotowej sprawie poprzedzone było analizą, czy nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatów przyrody.

Nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie, w okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 grudnia 2009 r.

Sprawowanie nadzoru nad obszarami Natura 2000 związane jest nie tylko z przeprowadzaniem ocen oddziaływania na środowisko, ale także z przygotowaniem i zatwierdzaniem projektów zadań ochronnych, przygotowaniem projektów planów ochrony oraz przygotowaniem częściowych sprawozdań, które rząd Polski przekazuje do Komisji Europejskiej.

W grudniu 2008 r. zakończył prace Wojewódzki Zespół Specjalistyczny (WZS), którego zadaniem było opracowanie ostatecznej listy specjalnych obszarów siedliskowych dla Polski (tzw. ostoi siedliskowych), w ramach Europejskiej Sieci Natura 2000. W oparciu o wyniki prac WZS z 16 województw, Ministerstwo Środowiska przekazało w 2009 r. do Komisji Europejskiej zweryfikowaną i uzupełnioną listę proponowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk w Polsce.

W ramach realizacji projektu „Ochrona obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w województwie zachodniopomorskim” opracowano materiały podstawowe dla następujących obszarów specjalnej ochrony ptaków: „Jezioro Świdwie” (PLB320006), „Łąki Skoszewskie” (PLB320007), „Jezioro Miedwie i okolice” (PLB320005), „Jeziora Wełyńskie” (PLB320018) i „Dolina Dolnej Odry” (PLB320003), które w pierwszej kolejności zostaną wykorzystane do stworzenia materiałów tzw. planów zadań ochronnych dla tych obszarów. Wspólnie z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska i 15 Regionalnymi Dyrekcjami Ochrony Środowiska, w Polsce przystąpiono do opracowania planów zadań ochronnych dla 406 obszarów Natura 2000 na terenie całej Polski. Środki finansowe na sporządzenie wszystkich powyższych planów zadań ochronnych pochodzą z funduszu zewnętrznego Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w ramach projektu „Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” (Nr CCI 2007PL161PO002)”. Realizacja projektu przewidziana została na lata 2009-2013 i obejmie na terenie województwa zachodniopomorskiego 32 obszary Natura 2000.

Funkcjonowanie sieci Natura 2000 w województwie powiązane było również z programem rolnośrodowiskowym. Program rolnośrodowiskowy jest jednym z działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Jego realizacja ma się przyczynić do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zachowania na nich cennej różnorodności biologicznej. Jest sposobem skutecznej ochrony krajobrazu oraz półnaturalnych elementów przyrody – łąk, pastwisk, upraw, starych sadów, wraz z ich florą i fauną. Głównym założeniem programu jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody. Szczegółowe informacje oraz wytyczne programu rolnośrodowiskowego w ramach PROW 2007-2013, zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, w tzw. rozporządzeniu rolnośrodowiskowym.

Nadzór nad ochroną gatunkową w województwie, w okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 grudnia 2009 r.

Lista gatunków roślin, zwierząt i grzybów podlegających ochronie prawnej, wyznaczona została w załącznikach do rozporządzeń Ministra Środowiska: rozporządzenia z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2005 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765).

W stosunku do prawnie chronionych gatunków zwierząt, głównie ptaków (bocian czarny, bielik, kania czarna, kania ruda, puchacz, sowa uszata, orlik krzykliwy i inne), przy współpracy Lasów Państwowych i organizacji pozarządowych, wyznaczane są strefy ochrony ścisłej i częściowej (tzw. ochrona strefowa). Każdorazowy wstęp i prowadzenie jakichkolwiek działań w powyższych strefach wymaga uzyskania odpowiedniej decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W kwestii interwencji terenowej związanej z rannymi, lub zabłąkanymi na obszarze zabudowanym gatunkami zwierząt chronionych, podpisane zostało porozumienie z Łowczym Miejskim. Osobniki te po schwytaniu, każdorazowo wypuszczane były w środowisku naturalnym, a ranne osobniki transportowano do ośrodków rehabilitacyjnych w celu leczenia i późniejszego odstawienia w miejsce naturalnego bytowania. Ośrodki rehabilitacji zwierząt podlegały kontroli ze strony pracownika RDOŚ (koszt dofinansowania rehabilitacji zwierząt na podstawie zawartych porozumień wyniósł w latach 2008–2009 około 20 tys. zł).

Ochrona gatunkowa związana była także z odszkodowaniami wypłacanymi z budżetu państwa za szkody wyrządzone na użytkach rolnych, łąkach i pastwiskach przez gatunki zwierząt chronionych (głównie: bobra europejskiego i żubra).

Formy ochrony będące w kompetencjach rad gmin i Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego

Zgodnie z art. 23 ust. 2 i art. 44 ust. 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), od dnia 1 sierpnia 2009 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska uzgadnia projekty uchwał:

- w sprawie wyznaczania obszaru chronionego krajobrazu, jego likwidacji lub zmiany granic z powodu bezpowrotnej utraty wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach i możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem,
- w sprawie ustanawiania i znoszenia pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

W okresie od dnia 1 sierpnia do 30 grudnia 2009 r. uzgodniono 29 projektów uchwał w powyższych sprawach.

Prowadzenie prac melioracyjnych na obszarach cennych przyrodniczo

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska wydaje, w formie decyzji administracyjnej, warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne – na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych. Dotyczy to zwłaszcza terenów, na których znajdują się skupienia roślinności o szczególnej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenów o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenów masowych łęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek, miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych. Łącznie wydano 32 decyzje w przedmiotowej sprawie oraz zaopiniowano 26 wniosków z 19 oddziałów terenowych Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych dotyczących prowadzenia prac utrzymaniowych na łącznie ponad 100 rzekach, kanałach i rowach w granicach województwa zachodniopomorskiego.

Współpraca międzynarodowa w okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 grudnia 2009 r.

Od wielu lat trwa współpraca w zakresie ochrony środowiska, prowadzona przez różne urzędy po obu stronach granicy, która jest kontynuowana pomimo wielu zmian politycznych oraz reorganizacji administracyjnych.

Efektom wieloletniej współpracy jest m.in. powołanie Polsko-Niemieckiej Rady Programowej dla transgranicznego obszaru w Dolinie Dolnej Odry i utworzenie w 1993 roku Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry.

W 1994 r., na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska Meklemburgii Pomorza Przedniego opracowana została koncepcja dla pierwszego transgranicznego niemiecko-polskiego rezerwatu przyrody Gottesheide-Świdwie, dotycząca wspólnego ustanowienia użytkowania oraz gospodarowania.

W wyniku intensywnych polsko-niemieckich prac powstały znakomite dwujęzyczne publikacje: „Polsko-niemiecki przewodnik ochrony przyrody”, „Historia ochrony przyrody na Pomorzu od zarania dziejów po dzień dzisiejszy” oraz publikacja niemieckojęzyczna „70 Jahre Naturschutzgebiet Galenbecker See”.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi ścisłą współpracę zarówno z Krajem Związkowym Brandenburgia, jak i Krajem Związkowym Meklemburgia Pomorze Przednie.

Współpraca w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody odbywa się poprzez udział RDOŚ we Wspólnej Komisji Ochrony Środowiska Kraju Związkowego Meklemburgii Pomorza Przedniego. Natomiast współpraca z Krajem Związkowym Brandenburgia prowadzona jest m.in. poprzez udział przedstawicieli RDOŚ w grupach roboczych w ramach Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska.

Prowadzona jest również stała współpraca z Parkiem Narodowym Doliny Dolnej Odry, głównie przez Wydział Terenowy RDOŚ w Gryfinie. Polega ona w szczególności na wspólnym planowaniu rozwoju obszaru, a także aktywnym dążeniu do pozyskania funduszy do realizacji wspólnych celów. Ponadto, Regionalny Konserwator Przyrody jest członkiem Rady Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry i uczestniczy w jej cyklicznych posiedzeniach.

Z obydwoma krajami związkowymi podejmowane są projekty unijne dotyczące zadań z zakresu ochrony przyrody i środowiska.

Aktualnie oczekuje na zatwierdzenie przez komitet, przygotowywany od 2008 r. niemiecko-polski projekt: „Z wilkami – bez granic. Transgraniczna koncepcja dla gatunku priorytetowego w ramach Natury 2000 w Euroregionie Pomerania” (Brandenburgia, Meklemburgia).

Przyjęty został przez komitet, przygotowywany przez ostatnie 3 lata niemiecko-polski projekt: „Harmonizacja Natura 2000 w kontekście transgranicznym na przykładzie obszarów przyrody chronionej w Dolinie Dolnej Odry” (Brandenburgia). Projekt zacznie być realizowany po podpisaniu w najbliższym czasie umowy.

W latach 2008 i 2009 trwały przygotowania wniosku projektu pt: „Podstawy dla zachowania zasobów naturalnych obszaru Puszczy Wkrzańskiej” w ramach Interreg IVA, który w roku 2010 został niestety odrzucony przez Komitet Sterujący.

Pod koniec roku 2009 rozpoczęło się przygotowywanie wniosku do Funduszu Małych Projektów, który został ostatecznie złożony w 2010 r. i obecnie jest realizowany projekt pod nazwą: „Ochrona środowiska i przyrody po obu stronach Odry” (Brandenburgia, Meklemburgia).

Udostępnianie informacji o środowisku

Wejście w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) zobowiązało Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, tak jak i wszystkie organy administracji, do udostępniania społeczeństwu informacji związanych z ochroną środowiska i prowadzonymi procedurami w powyższym zakresie. Został uruchomiony biuletyn informacji publicznej pod adresem: <http://szczecin.rdos.gov.pl/>. Na stronach biuletynu umieszczane są między innymi dokumenty dotyczące postanowień, obwieszczeń, decyzji strategicznych i zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. Dzięki takiemu rozwiązaniu każdy obywatel, bez konieczności udawania się do urzędu może zapoznać się z treścią interesującego go dokumentu lub wystąpić z wnioskiem o udostępnienie informacji w formie pisemnej, wizualnej, dźwiękowej lub elektronicznej. Łącznie, w okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 grudnia 2009 r. udzielono odpowiedzi na 218 wniosków.

Wychodząc naprzeciw rosnącemu zapotrzebowaniu na dane przestrzenne oraz mając na uwadze zapisy Dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r., ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE), RDOŚ w Szczecinie posiada bogaty zasób danych przestrzennych dotyczących granic form ochrony przyrody, który jest systematycznie aktualizowany. Istniejące waloryzacje przyrodnicze gmin z lat 90. zostały zaktualizowane przy opracowywaniu przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego”, wzbogacając istniejący zasób danych przestrzennych o nowe aktualne dane, które posłużą do budowy zbioru danych przestrzennych, odpowiadających tematom wymienionym w załącznikach powyższej Dyrektywy.

Regionalna Rada Ochrony Przyrody i Regionalna Komisja do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z przepisami cytowanej na wstępie ustawy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska powołał Regionalną Komisję do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko, a Wojewódzka Rada Ochrony Przyrody, powołana na kadencję obejmującą lata 2004–2009, stała się Regionalną Radą Ochrony Przyrody. Są to organy opiniodawczo-doradcze dyrektora, w sprawach należących do jego kompetencji. W omawianym okresie odbyły się 2 posiedzenia Rady Ochrony Przyrody i 3 posiedzenia Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Działalność Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i ich naprawie; prowadzenie spraw na terenach zamkniętych

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska realizuje zadania oraz prowadzi postępowania, które wynikają z ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493 z późn. zmianami).

Przepisy ustawy stosuje się do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub zaistniałych szkód w środowisku:

- spowodowanych przez stwarzającą ryzyko szkody działalność podmiotu korzystającego ze środowiska (rodzaje działalności stwarzającej ryzyko szkody, zostały wymienione w art. 3 ustawy),
- spowodowanych przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska (inną niż wymieniona w art. 3), jeżeli dotyczą gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych i powstałych z winy podmiotu.

Do podstawowych zadań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w tym zakresie, należy m.in.:

- uzgadnianie, w drodze decyzji, z podmiotem korzystającym ze środowiska warunków prowadzenia działań naprawczych, zmierzających do odtworzenia uszkodzonych elementów przyrodniczych,
- przyjmowanie i weryfikowanie zgłoszeń o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą lub szkody w środowisku,
- nakładanie, w drodze decyzji, na podmiot korzystający ze środowiska obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych,
- podejmowanie przez organ działań zapobiegawczych i naprawczych w przypadkach określonych w ustawie,
- nakładanie w uzasadnionych przypadkach, w drodze decyzji, na podmiot korzystający ze środowiska obowiązku prowadzenia monitoringu przyrodniczego lub obowiązku prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie lub wodzie,
- prowadzenie postępowań związanych z rekultywacją zanieczyszczonej przed 30 kwietnia 2007 r. powierzchni gleby lub ziemi.

W latach 2008 i 2009 działalność Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego, w zakresie zapobiegania i naprawy szkód w środowisku, polegała głównie na uzgadnianiu warunków przeprowadzenia rekultywacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi i gleby. Uzgodnienia dotyczyły terenów lotnisk, baz i stacji paliw, terenów wojskowych oraz terenów kolejowych, silnie zanieczyszczonej przede wszystkim substancjami ropopochodnymi. Na części rekultywowanych obszarów został już osiągnięty efekt ekologiczny, część wymaga prowadzenia dalszych prac remediacyjnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest organem ochrony środowiska właściwym do prowadzenia spraw związanych z wydawaniem, cofaniem, ograniczaniem lub wygaszaniem pozwoleń i decyzji w zakresie ochrony powietrza, odpadów, pozwoleń zintegrowanych dla przedsięwzięć na terenach zamkniętych.

W omawianym okresie rozpatrywane były głównie sprawy dotyczące gospodarki odpadami na tych terenach. Łącznie wydano w tym zakresie 45 decyzji.